یادداشت:
علی اصغر شالبافیان

کارشناس گردشگری

تهدیدی برای کسب و کارهای گردشگری

مصوبه روز گذشته مجلس و مکلف کردن سازمان امور مالیاتی برای دریافت مالیات خروج از کشور و واریز درآمدها به خزانه را می‌توان از ابعاد مختلف بررسی کرد. معنی این مصوبه این است که از این به بعد مسافران خروجی از کشور غیر از عوارض باید مالیات خروج نیز بپردازند و در واقع به هزینه سفرهای خارجی افزوده می‌شود. نخستین پیامد چنین مصوبه‌ای این است که سفر را گران می‌کند و در نتیجه بر تصمیم افراد برای سفر رفتن تاثیر می‌گذارد. علاوه بر این، مصوبه دیروز مجلس می‌تواند بخشی از کسب و کارهای مرتبط با گردشگری را متاثر کند.

هم‌اکنون بخش قابل توجهی از کسب و کارهای گردشگری، ابعاد کوچك و متوسط دارند و با تصمیمات این چنینی به‌راحتی تحت تاثیر قرار می‌گیرند، ازجمله آژانس‌های گردشگری که عمده درآمدشان از سفرهای خارجی است. این آژانس‌ها پیش از این به علت افزایش چندبرابری نرخ ارز به طرز قابل ملاحظه‌ای از کاهش سفرهای خارجی متاثر شدند که حالا با تصویب مالیات خروج از کشور تاثیرپذیری شان تشدید خواهد شد.

البته دریافت مالیات از سفرهای خارجی در برخی کشورهای جهان سابقه دارد و برخی کشورها حتی از مسافران سفرهای خارجی هزینه‌های فرودگاهی نیز دریافت می‌کنند، اما این طور نیست که همه کشورها دست به اعمال چنین سیاست‌هایی بزنند، بلکه هرکشوری متناسب با وضعیت گردشگری خود و میزان اتکا به درآمدهای حاصل از گردشگری چنین تصمیماتی اتخاذ می‌کند یا از اعمال آنها صرف نظر می‌کند.

در مورد کشور ما اما وضع متفاوت است، زیرا اساسا حجم گردشگری کشورمان قابل‌ملاحظه نیست و دریافت عوارض و مالیات به صورت همزمان می‌تواند تاثیر زیادی بر انگیزه افراد برای سفر، کاهش سفرها و در نتیجه از رونق افتادن کسب و کارهای مرتبط با گردشگری داشته باشد که این نیز خود می‌تواند منجر به تعدیل نیرو در این بخش و در نهایت، افزایش شمار بیکاران شود.

البته باید روشن شود هدف از تصویب چنین قانونی دقیقا چیست، آیا هدف درآمدزایی برای دولت است یا کاهش سفرهای خارجی و روی آوردن مردم به سفرهای داخلی و در نتیجه رونق گرفتن گردشگری درون‌مرزی. ولی فارغ از این که هدف کدام یك از این موارد است آنچه شبهه‌ای در آن نیست نیاز صنعت گردشگری کشور و همه زیرمجموعه‌های آن به حمایت‌های همه‌جانبه است.

کوتاه از جامعه

۴۱۷ نفر در آزمون دستیار فلوشیپ ۹۹ پذیرش می‌شوند

معاونت فرهنگی، دانشجویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دراطلاعیه‌ای درباره جزئیات آزمون پذیرش دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) سال ۱۳۹۹ اعلام کرد: ۴۱۷ نفر در این دوره پذیرفته می‌شوند. براساس این اطلاعیه ثبت نام آزمون پذیرش در دوره‌های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) سال ۱۳۹۹ از پنجم بهمن ماه ۹۸ آغاز می‌شود و ۴۱۷ نفر در این دوره پذیرفته می‌شوند. کارت ورود به جلسه آزمون در روزهای سه‌شنبه و چهارشنبه ۲۷ و ۲۸ خرداد ۹۹ از طریق سایت مرکز سنجش آموزش پزشکی توزیع می‌شود./ جام جم دیلی

نظارت بهزیستی بر چاپ و توزیع کتاب‌های مهد کودک

حبیب‌ا... مسعودی فرید، معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی با اشاره به این‌که بهزیستی نظارت کافی بر چاپ و توزیع کتاب‌های کودکان در مهدهای کودك را دارد، گفت: والدین تخلفات را گزارش کنند. وی درباره خبری مبنی بر توزیع کتابی با نام کتاب مترو با محتوای نامناسب با تصاویری همراه با تفنگ و صحنه اعدام در مهدهای کودك عنوان کرد: در پیگیری‌هایی که از بهزیستی استان تهران و همچنین کانون مهدهای کودك استان داشتیم چنین کتابی در مهدهای تهران توزیع نشده است./ ایسنا

ایرانی‌ها ۳۰۰ میلیون دندان پوسیده دارند

علی رضا زالی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی از نحوه پوشش بیمه‌ای خدمات دندانپزشکی در کشور انتقاد کرد و گفت: ایرانی‌ها ۳۰۰ میلیون دندان پوسیده دارند. وی بر امر پیشگیری تاکید کرد و افزود: یکی از چالش‌های جدی در حوزه سلامت کشور، ذائقه غذایی ایرانی‌هاست که سهم زیادی در بروز مشکلات دندانی دارد. به طوری که بیش از اندازه شکر مصرف می‌کنیم./ مهر

تدوین استانداردهای بودار

مسعود زندی، رئیس اداره محیط‌زیست شهر تهران گفت: در کشور ما تاکنون استاندارد مربوط به «بو» تدوین نشده است، اما اکنون اداره محیط‌زیست تدوین این استانداردها را در دستور کار دارد. وی افزود: اندك زمانی است که آلودگی بو به عنوان یکی از آلودگی‌های جدید در حوزه محیط زیست مطرح شده است. ما نیز در صورت وجود مستندات کافی برای آلایندگی بو از سوی واحدهای تولیدی و صنعتی نسبت به ابلاغ اخطاریه‌های لازم و همچنین برخوردهای قانونی متناسب اقدام می‌کنیم./ جام جم دیلی

با توجه به سرانه بالای مصرف سوخت، آلودگی هوا و سوانح ترافیکی در کشور به نظر می‌رسد مدیران به‌جای محدود کردن سفر از طریق ناوگان حمل و نقل عمومی برون شهری باید برای تسهیل آن تلاش کنند

مالیات بر سفر، جدیدترین راه پول درآوردن از جیب مسافران است
آیا با این قانون باید فاتحه گردشگری را بخوانیم؟

همیشه به مالیات!

نمایندگان مجلس با در نظر گرفتن مالیات برای سفرهای خارجی و درون شهری موافقت کردند

گروه جامعه

دیروز مجلس شورای اسلامی لایحه‌ای را تصویب کرد که بر اساس آن سازمان مالیاتی مکلف است بابت خروج هر مسافر از مرزهای هوایی، دریایی و زمینی وجوهی را به عنوان مالیات از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. البته که این بخشی از لایحه‌ای است که با رای موافق ۱۷۶ نماینده مجلس به تصویب رسیده است. در ماده ۳۴ این لایحه همچنین اشخاصی که مبادرت به حمل و نقل برون‌شهری مسافر و فروش بلیت در داخل کشور با وسایل نقلیه زمینی (به استثنای ریلی و دریایی) می‌کنند مکلفند ۵ درصد بهای بلیت را با درج در بلیت یا قرارداد حسب مورد به عنوان عوارض شهرداری از مسافران اخذ و هر ماه حداکثر تا ۱۵ ماه به حساب شهرداری مبدا سفر واریز کنند! خلاصه این دو ماده از این لایحه این است که افرادی که قصد سفر به خارج از کشور دارند علاوه بر پرداخت عوارض خروج از کشور و البته همه مالیات‌هایی که به آژانس‌های مسافرتی و قیمت بلیت باید بدهند این بار باید مالیات خروج از کشور را هم بپردازند. و خلاصه ماده ۳۴ هم این است که از این به بعد برای رفتن به شهرهای دیگر هم باید مسافران مالیات بدهند! مصوبات مجلس دیروز تقارن‌های قابل توجه دیگری هم داشت، به این مفهوم که درست در روز تصویب این لایحه هم کمیسیون تلفیق در اقدامی تعجب‌برانگیز به کاهش نرخ و تعداد پلکان‌های مالیات حقوق در لایحه بودجه ۹۹ رأی داد. براساس این الگو میزان مالیات دریافتی از فردی که سه میلیون تومان در ماه درآمد دارد برابر است با شخصی که ۲۱ میلیون تومان در ماه درآمد دارد! همه اینها را بگذارید کنار گفته‌های هفته پیش رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور که عنوان کرده بود «۵۰ درصد اقتصاد کشور معاف از مالیات است». کمی به عقب‌تر که بروید متوجه می‌شوید هنوز درصد بالایی از پزشکان و وکلا مالیات نمی‌پردازند و ضرب الاجل سازمان امور مالیاتی به آنها هم محدود شده است به جریمه ۲ درصدی از درآمد پزشکان. جالب‌تر از همه این موارد این که عوارض معمولا در قبال انجام کار یا خدمات معینی وضع می‌شود؛ مثل عوارض شهرداری، مالیات هم معمولا بر اساس درآمد، ارزش کالا یا خدمات مبادله شده یا پایه و مبنای مشخص وضع می‌شود با این حساب برای اهالی بهارستان سفر خارجی و البته سفر داخلی به مفهوم کسب درآمد است! ابداعی تازه از مجلس شورای اسلامی.

افزایش تصادفات و ادامه ترافیک

واکنش به مصوبه مجلس از سوی جمعیت کثیری از افراد تنها معطوف به مالیات بر سفر خارجی بود. البته که واکنش‌ها در این رابطه پر بیراه هم نیست چراکه بسیاری از کارشناسان معتقدند سفرهای خارجی شهروندان ایرانی درحالی مشمول مالیات بر ارزش افزوده شده که هر مسافر پیش از خروج از کشور، روی بلیت هواپیما، مالیات یا عوارضی را قبلا پرداخت می‌کند و اگر خدمات دیگری همچون تور را از آژانس مسافرتی خریداری کند نیز یک دور دیگر مشمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده می‌شود و هنگام خروج از کشور نیز باید عوارض خروجی را پرداخت کند!

اما نکته‌ای که حداقل در فضای مجازی کمتر به آن پرداخته شد مالیات بر سفرهای برون شهری است. بر اساس این لایحه قرار است ۵ درصد پول بلیت به عنوان مالیات از مسافر اخذ و به شهرداری مبدا سفر واریز شود! بزرگ ترین ابهام این لایحه حداقل در نگاه افکار عمومی این است که معمولا مالیات‌ها بر اساس درآمد تعیین می‌شده است بنابراین سفر برون شهری چه درآمدی برای مسافران دارد که نیاز به اخذ مالیات در آن حس شود. این ابهام در حالی است که احتمالا باید منتظر تاثیر این مصوبه روی قیمت بلیت سفرهای برون شهری هم بود.

علیرضا اسماعیلی، رئیس پیشین پلیس راه کشور و استاد دانشگاه تهران است. او نگاه متفاوتی به این ماجرا دارد. او تناقض‌هایی آشکارتر در این مصوبه یافته است.

علیرضا اسماعیلی به جام جم می‌گوید «یکی از راه حل‌های معضل ترافیک و البته سوانح رانندگی تقویت سیستم حمل و نقل عمومی است. برای حمل و نقل عمومی خوب چهار معیار مهم تعیین می‌کنند: سریع، ایمن، ارزان و در دسترس بودن. در حالی که این مصوبه به نوعی تشویق مستقیم شهروندان به استفاده نکردن از حمل و نقل عمومی است. با این مصوبه پس تکلیف فلسفه حمل و نقل ارزان چه می‌شود؟»

جالب این که بسیاری از کارشناسان در وضعیت کنونی اقتصادی همچنان امیدوار به ارزان‌تر شدن حمل و نقل عمومی بودند. این در حالی است که در بسیاری از کشورهای توسعه یافته سیاست‌ها همچنان استوار به ترغیب مسافران به سفرهای ارزان است، به این مفهوم که با ارزان‌تر کردن سفرها به وسیله حمل و نقل عمومی شهروندان را تشویق به استفاده از این سیستم می‌کنند.

رئیس پیشین پلیس راه کشور می‌گوید «این مصوبه در این حوزه دو اشتباه مهم دارد، اول این که جذابیت حمل و نقل عمومی را برای شهروندان از بین برده است و دیگر این که مردم را تشویق به استفاده از خودروهای شخصی می‌کند. جالب این که شاید در نگاه اهالی بهارستان این مورد کمکی به وضعیت بودجه دولت باشد اما افزایش تصادفات جاده‌ای بسیار زیانبارتر از این درصد اخذ شده مالیات از مسافران برون شهری خواهد بود. چراکه هر کشته در تصادفات بیش از پنج میلیارد هزینه برای دولت‌ها دارد. این رقم در حالتی خوشبینانه محاسبه شده است؛ چراکه در اروپا این رقم نزدیک به یک میلیون و ۵۰۰ هزار دلار است.»

البته نباید از تاثیرات اجتماعی چنین تصمیمی هم غافل بود. حتی اگر با اکراه بشود از تاثیرمخرب این مصوبه بر کسب و کارهای مرتبط با گردشگری هم چشم‌پوشی کرد نمی‌توان از تاثیرات روانی این ماجرا بر افکار عمومی گذشت.

این در حالی است که همین چند روز پیش بسیاری از کارشناسان حوزه آسیب‌های اجتماعی نسبت به افزایش مراجعه مردم به روان شناس‌ها هشدار داده بودند و در این میان سفرهای داخلی می‌توانست کمی از این فشار اقتصادی را قابل تحمل‌تر کند.

ارائه و تصویب چنین لایحه‌ای حاکی از نگاه نامناسب دولت و مجلس به لزوم توسعه حمل‌ونقل عمومی است. یعنی اینجا نفس تصویب این مالیات، صرف نظر از مبلغ آن مردود و حاکی از اشتباهی استراتژیك در سطوح کلان مدیریتی است

لایحه‌ای برای بهبود مسیر

معصومه آقاپور علیشاهی/ عضو کمیسیون اقتصادی مجلس

روز گذشته نمایندگان خانه ملت موادی از لایحه مالیات بر ارزش افزوده را تصویب کردند که براساس ماده ۳۴ این لایحه، پرداخت مالیات ۵ درصدی از هزینه بلیت حمل و نقل عمومی در سفرهای برون‌شهری نیز مصوب شده است. به نظرم پرداخت مالیات ۵ درصدی هزینه بلیت‌های حمل و نقل عمومی در سفرهای برون‌شهری، برای هرکدام از مسافران مبلغ بسیار ناچیزی است. در واقع چنین مبلغی، نمی‌تواند هزینه سنگینی برای مسافران باشد تا از سفر و استفاده از این وسایل حمل و نقلی باز بمانند یا این‌که فشار مضاعف و قابل محسوسی را در هزینه‌های سفرشان احساس کنند؛ اما طرف دیگر ماجرا، نکته مثبت این لایحه است. این‌که اگر به صورت کلان به آن نگاه کنیم، این موضوع می‌تواند حکم قطره‌قطره جمع گردد، وانگهی دریا شودی باشد که صرف ساخت و ساز جاده‌ها، زیرسازی و تکمیل و نوسازی مسیرهای بین‌شهری و بهبود ناوگان حمل و نقل و برطرف شدن مشکلات جاده‌ای می‌شود که همین مزیتی برای مردم و مسافران خواهد بود. در واقع بهتر است به این لایحه به چشم یك فرصت برای بهبود شرایط و بالا رفتن امکانات سفر برای مسافر نگاه کرد. در این میان، انتقادی که مطرح می‌شود این است که در جریان چنین لایحه‌ای، ممکن است این مالیات، باعث کاهش استفاده مردم از ناوگان حمل و نقل عمومی و بالا رفتن تمایل مسافران به استفاده از خودروی شخصی باشد؛ اتفاقی که به نظرم رخ نمی‌دهد. در واقع این روزها و با افزایش قیمت بنزین، هزینه استفاده از خودروی شخصی برای سفرهای برون‌شهری، آنقدری بالا هست که پرداخت مالیات ۵ درصدی روی بهای بلیت هر مسافر، سودمندتر از استفاده از خودروی شخصی برای چنین مسیرهایی باشد و مردم همچنان تمایل به استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی برای سفرهای بین‌شهری‌شان داشته باشند. در واقع چنین مبلغی برای مالیات، نمی‌تواند خیلی موضوع نگران‌کننده‌ای برای سفرهای مسافران باشد.

حمل‌ونقل عمومی به سلامت

هادی هاشمی/ کارشناس حمل‌ونقل

کشورهای توسعه‌یافته جهان، علاوه‌بر برنامه‌های مدونی که برای توسعه زیرساخت‌ها و تجهیزات حمل‌ونقل عمومی دارند، معمولا مشوق‌هایی را نیز برای ترویج این نوع حمل‌ونقل در نظر می‌گیرند؛ ازجمله این مشوق‌ها می‌توان به اعمال معافیت مالیاتی برای حمل‌ونقل عمومی اشاره کرد.

اما دیروز در مجلس شورای اسلامی لایحه‌ای به تصویب رسید که براساس یکی از تبصره‌های آن، استفاده از ناوگان حمل‌ونقل عمومی نه تنها مشمول معافیت مالیاتی نمی‌شود، بلکه مردم باید ۵ درصد بهای بلیت خود را نیز به عنوان مالیات بپردازند. این در حالی است که سرانه بالای مصرف سوخت در کشور و تشدید روزافزون آلودگی هوا باید مسؤولان ما را به این فکر بیندازد که هرچه بیشتر برای توسعه حمل‌ونقل عمومی تلاش کنند، نه این‌که با تصویب چنین لوایحی مردم را به استفاده کمتر از وسایل نقلیه عمومی در سفرهای برون‌شهری سوق دهند.

از سویی دیگر، بر اساس ماده ۱۰ قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب سال ۸۶ مجلس شورای اسلامی، دولت باید سالانه ۶۰۰۰ میلیارد تومان برای توسعه حمل‌ونقل عمومی برون‌شهری در بودجه‌های سنواتی تخصیص دهد.

اما اکنون شرایط به جایی رسیده که دولت نه تنها از تخصیص این اعتبار قانونی سر باز می‌زند، بلکه به دنبال دریافت مالیات از این بخش برای جبران کسری بودجه خود است.

انتظار این بود که در زمان بحث و بررسی این لایحه در هیات دولت یا کمیسیون تخصصی مجلس، مسؤولان سازمان محیط‌زیست، وزارت راه و شهرسازی و نیروی انتظامی از جایگاه حمل‌ونقل عمومی کشور دفاع می‌کردند و نمی‌گذاشتند با تصویب این لایحه بی‌توجهی دولت به لزوم توسعه این نوع از حمل‌ونقل بیش از پیش آشکار شود، چراکه دولت اگر از سال‌ها پیش تا امروز اعتبارات قانونی مصوب برای توسعه حمل‌ونقل عمومی را تخصیص می‌داد، نیازی به این نداشت که به‌بهانه لزوم توسعه حمل‌ونقل عمومی، از مسافرت‌های بین‌شهری اقشار ضعیف و متوسط جامعه مالیات بگیرد.

همچنین باید گفت پرداخت ۵ درصد بهای بلیت اتوبوس‌های بین شهری شاید در ظاهر مبلغ زیادی به نظر نرسد، اما آنچه در این میان حائز اهمیت است، این که ارائه و تصویب چنین لایحه‌ای حاکی از نگاه نامناسب دولت و مجلس به لزوم توسعه حمل‌ونقل عمومی است.

یعنی اینجا نفس تصویب این مالیات، صرف نظر از مبلغ آن مردود و حاکی از اشتباهی استراتژیك در سطوح کلان مدیریتی است. زیرا ترویج استفاده از حمل‌ونقل عمومی بخصوص در سفرهای برونشهری افزایش ایمنی سفر، کاهش آمار تصادفات بین‌شهری و روان شدن ترافیك جاده‌ها را در پی خواهد داشت و دریافت مالیات از حمل‌ونقل عمومی بین‌شهری قطعا ثابت می‌کند توسعه این نوع حمل‌ونقل چندان برای مدیران دستگاه اجرایی و نمایندگان مجلس اهمیتی ندارد.

ضد مالیات!

محمدصادق مفتح/ کارشناس اقتصادی

دریافت مالیات از بهای بلیت پروازهای داخلی یا اتوبوس‌های بین شهری که دیروز به عنوان بخشی از ماده ۳۳ لایحه مالیات بر ارزش افزوده به تصویب مجلس رسید، به طور قطع آثاری منفی بر توسعه گردشگری داخلی خواهد گذاشت. این در حالی است که توسعه این نوع از گردشگری می‌تواند جزو مهم‌ترین راهکارها برای مبارزه با رکود و ایجاد رونق اقتصادی محسوب می‌شود. رونق گردشگری داخلی همچنین می‌تواند تاثیر به‌سزایی در افزایش شور و نشاط اجتماعی، کاهش تنش و استرس‌های زندگی شهری داشته باشد.

علاوه‌بر همه اینها، توسعه گردشگری داخلی از جمله مهم‌ترین روش‌ها برای اشتغال‌زایی است. از قضا، همین مساله اشتغال‌زایی می‌تواند سبب افزایش سرانه مالیات دریافتی در سطح کشور شود. به این شکل که هرچه تعداد شغل به‌خصوص در مناطق گردشگرپذیر بیشتر باشد، مالیات بیشتری از صنوف مربوط در این مناطق دریافت خواهد شد. حال مصوبه اخیر مجلس، در صورتی که به قانون تبدیل شود، علاوه‌بر این‌که به تشدید رکود اقتصادی در کشور دامن می‌زند، می‌تواند سبب جلوگیری از توسعه گردشگری داخلی و در نتیجه، کاهش مالیات دریافتی از این بخش شود. این اتفاق نیز بدون شك تاثیری منفی در جمع کل مالیات در سطح کشور می‌گذارد.

از سویی دیگر، وقتی هنوز طرح‌هایی مثل دریافت مالیات از خانه‌های خالی یا دریافت مالیات از عایدی سرمایه در مجلس روی زمین مانده است و براساس آمارهای رسمی سالانه بین ۳۰ تا ۴۰ هزار میلیارد تومان فرار مالیاتی در کشورمان اتفاق می‌افتد، ارائه چنین لوایحی از سوی دولت و تصویب آن در مجلس شورای اسلامی، قطعا تبعیض‌آمیز است و به مردم ثابت می‌کند زور دولت به اقشار دیگری مثل پزشکان و وکلا نمی‌رسد و نمی‌تواند به طور شفاف از آنها مالیات بگیرد، اما ناچار است برای کسری بودجه فشار مضاعفی را بر عموم اقشار جامعه وارد کند.

بنابراین دریافت مالیات از سفرهای داخلی بدون شك تبعات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی گوناگونی خواهد داشت، از جمله این که می‌تواند موجب تعمیق شکاف طبقاتی، افزایش ضریب جینی و گسترش نارضایتی‌های عمومی در میان اقشار متوسط و ضعیف جامعه شود؛ جالب اینجاست براساس تحلیل انجام‌شده ابتدای این یادداشت، باید گفت تصویب این لایحه موجب سود دولت نمی‌شود که هیچ، ضرر مالی نیز برای سازمان امور مالیاتی در پی خواهد داشت؛ زیرا با گسترش رکود اقتصادی ناشی از اجرای این مصوبه، مجموع دریافت مالیاتی در سطح کشور کاهش پیدا می‌کند.